DÉPOT LÉGAL — LE DIRECTEUR GERANT

NĂM THỨ BẢY SỐ 618 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年 七月初六日 — NGÀY THỨ BẢY 26 AOUT 1933

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BẢO-QUÁN 85 rue, đường Đông-ba, Huế
Giây thép số 22
Giây-thép: TIENGDAN HUE

GIÁ BÁN

BỔNG PHIẾU	NGOÀI QUỐC
Một năm 4.00	12.00
Sáu tháng 2.00	6.00
Ba tháng 1.00	3.00

Báo-bảo phải trả tiền trước. Thơ về mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, thì thương nghị trước.

Đông người ngay bỏ người vạy thì dân phục.
(Không tử)

Ý-KIẾN ĐỘC-GIẢ

THƯỞNG VỚI PHẠT

Cái thuyết «thưởng và phạt» ngày nay ở Âu Mỹ đã thành chuyện cũ mèm, không ai nói đến nữa. Vì cái chánh thể công khai dưới chế độ đại nghị ở nước cộng hòa và lập hiến kia, về bên hành chánh nghị pháp thì có quốc hội (tức Thượng, Hạ nghị-viện) việc gì cũng do đại đa số dân ý mà quyết nghị; lại có tòa án thẩm kiện, đứng riêng ra một cơ quan có quyền độc lập, nên thưởng hay phạt một người nào, không ai lấy ý riêng hay quyền lực riêng theo lối thương ghét mà thi hành ra được. Cái câu hiền triết phương đông nêu làm cái mực công bình về việc thưởng và phạt: «Thưởng người nơi triều, công chúng cùng chung; phạt người nơi chợ, công chúng cùng bỏ» (與人於朝則衆共之。與人於市則衆棄之) thì chính bên Âu Mỹ thực hành đã lâu kia, nên thành chuyện xưa mà không ai nói nữa.

Còn ở phương-đông, nói riêng về nước ta, thì cái vấn đề thưởng phạt còn là vấn đề rất quan trọng, mà xem ra trên vài ba mươi năm lại đây nó lộn xộn làm sao!

Nay xin tạm gác cái thuyết «dân quyền nhân đạo» bên phương tây lại, mà chỉ nói cái học thuyết cũ mà hiện xứ ta (riêng về Trung kỳ) còn thông hành là «thưởng phạt thuộc về quyền vua». Theo lịch sử đế vương xưa thì cái quyền ấy rất là quan trọng mà những vị minh quân lệnh lịch rất là cẩn thận. Vì thưởng một người mà khiến cho công chúng khuyến khích để làm đều lành, phạt một người mà khiến cho công chúng răn sợ đặng tránh đều tội; cái công hiệu và ảnh hưởng về quyền thưởng phạt là lại chỗ dáng công dáng tội công chúng đều nghe thấy, mà oai tín một triều đại cũng nhờ đó mà gieo mối tin cậy cho nhân dân. Trái lại thưởng mà lạm đến kẻ vô công, phạt mà lạm đến người vô tội, thì công chúng chẳng biết đường nào mà xu tỵ, mà quyền thưởng phạt kia cũng mất cả hiệu lực. Chuyện trên lịch sử vẫn rõ ràng như thế.

. . . . . .

Xe trước úp rồi, xe sau nên trông cái gương đó, đến ngày kia mà khiến cho công chúng không còn biết thưởng phạt là cái gì, như câu: . . . . . «Hình phạt không đúng thì dân không chỗ đặt tay chưn» (Khổng-Tử), thì trong xã hội ấy sẽ ra thế nào? nhà đương cuộc có nên lưu tâm chỗ ấy không?

Nguyễn học Khổng

CHUYỆN ĐỜI

Quí hóa thay quan huyện sau nầy!

Xưa nay ở nước ta, trọng trường quan lại, trí huyện cũng là một chức quan trọng, phần nhiều do đường khoa mục, và cũng có do đường khác (như quân công, tập ấm, và lại điền vô...), tổng chi là có học, có thi đỗ, có làm việc quan một khoảng dài hay vắn, đến cái chức phẩm tương đương mới bổ ra trị huyện. Tuy không có phép thi trị huyện riêng, song cũng có hạn chế.

Tựu trung ra làm có người đổi, người ươn, kẻ nâng người khác. Có một đều lạ là cái tệ tham nhũng nầy nọ (trừ một ít người khá ra) đều là không học thì không thi mà có kẻ đổi đến đâu. Theo lối học cũ xưa, hà lận mộc dầu, mà nào có thấy sách giạy đi làm quan thì ăn lót, thì bóc lột hà hiếp dân bao giờ. Thánh hiền vẫn giạy phải thanh liêm, phải thương dân kín mà!

Cái tệ trước như vậy, nhiều người đổ lỗi là lại không thi. Nay mới đổi ra phép thi. Phép thi nó cao xa làm sao!

Văn minh tây phương, văn minh đông phương, chánh trị luật pháp nước Nam ta công cuộc chánh pháp Đông dương, . một người ra thi trị huyện, phải có cái học bao quát cao xa như thế, ay chăn! Có như ông Lê-qui-Đôn, Bằng-nhơn Thanh, học đôi ba mươi năm rồi sẽ thi, mạy có đâu được không, chớ hiện nhân vật nước Nam ta ngày nay, ai có cái học cao xa rộng rãi như thế? Vì lúc đi học đã bị cái hạn tuổi, phải đua làm sao cho kịp lớp, có đâu thì giờ đâu mà học được cái học viễn nông ấy!

Không những thế thôi, như văn minh lịch sử Ấn độ thì dẫu có làm Tể tướng nước Nam ta cũng chưa cần gì. Chức trị huyện, nói về phận sự là hưng lợi trừ hại trong một xu vực nhỏ hẹp, đem cái học cao xa kia thì bỏ vào việc gì? Và thì như thế thì tư cách quan Chấm trường không nói người tây, chớ người Nam ta lấy ai là người xứng đáng? «Đói sao không ăn thịt», tối thi trị huyện mới cũng đăng thế. Qui hồ thay tư cách quan huyện sau nầy!

Chuông-Mai

Tờ Thân-báo được lưu hành ở Đông-dương

Theo nghị định quan Toàn quyền số 722-S ngày 2 Aout 1933, tờ *Thân-báo* chữ nho xuất bản ở Thượng-hải, bị cấm mấy lâu, nay được lưu hành ở các xứ trong cõi Đông-dương

VẬN-VĂN

Đám hát mác mưa

Cuộc mừng lo sắm sửa hằng lâu,
Đang hát trời mưa bỗng hóa rầu.
Nước giọt nhỏ tràn phai mặt kịp,
Gió ngoài đưa tới mới trám đâu.
Trong nhà dọn dẹp quang ông chả
Ngoài rạp lao xao quẫn chú bầu,
Bốn mặt khán quan đã hết hứng,
Định đô còn đợi tiếng hồi chầu!

Tr. D.

Đêm chơi sông Hương ký sự

Chiếc thuyền lơ lửng lúc đêm khuya,
Treo ngọn đèn trăng giọi bốn bề.
Gió kéo một luồng sóng lạc chạy,
Mây mang ba tụi núi xanh về.
Cầm chèo thẳng bẻ đầy năm thước,
Đánh chén ông già cạn nửa be,
Mỏ bạng cười mình còn ít chữ,
Uổng công có lý gọi anh nghe

T. H

Trời hạn

Đốt mải ông xanh mấy tháng trường
Ao đà rào nước, ruộng khô rang.
Mưa không một hột, mây mây bạc,
Lửa cháy ngàn cây bóng ác vàng.
Làng cá khóc sông sôi ủa lệ,
Nhà nông vắt mía nổ ra đường.
Mùa kia bảo lụt, mùa nầy hạn,
Dồn dập chi người lắm vết thương!

Học Hải

Chẳng hiểu vì sao?

AI-LAO — Về vụ «Đ. D. C. S. Đ» xảy ra tại tỉnh Savannakhet ngày 19 Avril 1931, tất cả là mười một người, do Tòa Nam án tỉnh Quảng-trị kết án: bảy người từ 8 năm khổ sai đến 13 năm đày đi Kontum, còn lại từ 5 năm sắp xuống giảm tại Quảng-trị.

Nhân dịp Tết Nguyên-đán vừa qua, năm người nhẹ tội được tha hồi nguyên quán. Kế đến tháng Juin đây, hai người nữa, án 10 và 13 năm khổ sai được về. Tiếp luôn đến juillet nầy, cùng một bọn năm người sót lại đều được giảm kể ít người nhiều, duy chỉ có một mình Nguyễn-Tiết-Cường là không được hưởng cái ân khoan hồng mà Nhà nước đã thi cho mấy người kia, không hiểu vì duyên cớ gì??

Người anh y có hai là đơn lẻn quan trên xin âu xá như mọi người, mà chẳng thấy hiệu quả gì. Chánh phủ xét chỗ thiên khổ nầy cho mỗi người được hưởng lẻ công bình. X

ẤN-ĐỘ

Ông Gandhi lại nhịn ăn

Poona, 16 Aout — Ông Gandhi ở nhà tù Poona có trao cho viên đã lao một bức thơ nói rằng nếu không để cho ông vận động bênh vực quyền lợi phái dân hạ tiện, thì ông sẽ nhịn ăn lại.

Các nhà đương chức chịu cho ông vận động chưa buộc trong cuộc vận động phải không có ý gì định liu đến chính trị.

Ông không theo điều kiện ấy nên đã bắt đầu nhịn ăn.

Vì tình hình, các nhà đương chức lại phải đổi các điều kiện khác, chưa rõ điều kiện gì.

Poona, 17 Aout... Nhưng ông Gandhi cũng vẫn không chịu mà nhịn ăn luôn.

Bombay, 17 Aout — Chính phủ đã tin cho ông Gandhi biết rằng nếu trong 21 giờ trở lại mà ông không chịu thôi nhịn ăn thì sẽ đông cách mà cho ông ăn (alimenter artificiellement)

Hội trưởng Hội nghị quốc dân bị bắt

Poona, 16 Aout — Ani, Hội-trưởng Hội nghị quốc dân Ấn-độ bị bắt hôm thứ hai, nay bị kêu án 6 tháng tù.

Hai người bị can nhiều vụ bạo động, riêng vụ âm sát ở Chittagon năm 1930 (trong vụ nầy nhiều võ quan và binh Anh bị chết) bị kêu án tử hình. Một người đàn bà, cũng can vụ ấy, bị đày chung thân.

Tại biên giới Tây bắc

Simla, 16 Aout — Dân nghịch Moh. mands đánh với dân Halizai trong thành với người Anh đó. Đội quân ở Poona gồm những kỵ binh, phái thế Anh cho thiệp riết.

Hội-đồng yêu-cầu đại-xá chính-trị-phạm Đông-dương và các thuộc-địa khác

Trước đây Bản báo có cho độc giả hay rằng nhiều người có danh tiếng trong đời các giới ở Pháp (như mấy ông Romain Rollard Henri Barbusse, Langevin, Victor Margueritte, Félicien Challaye v.v...) có lập một Hội đồng để yêu cầu đại xá chính trị phạm các xứ thuộc địa, và riêng cho xứ Đông-dương ta. Nay được tin Hội đồng ấy vừa công cử uyển đã làm, dịch đăng nguyên văn sau nầy: T. D.

. . .

Sớm hôm 5 Juillet 1933, đoàn đại biểu của Hội đồng gồm có mấy bà Gabrielle Duchêne, Andrée Viollis, và mấy ông Georges Raimond kỹ sư), Prenant (giáo sư), Hajje (trạng sư), đến yết kiến quan Thuộc địa Tổng trưởng Albert Sarraut, chỉ tỏ tình cách phi pháp của việc đày 89 phạm nhân ở Sàigon đi Côn-lôn, mà tòa Phá-án chưa xét đến, và việc sẽ chém 3 người bị tòa Đại hình Mỹ-tho kết án tử hình ngày 3 Septembre 1932.

Quan Thuộc địa Tổng trưởng cũng trả lời như lần trước rằng sẽ không chém ai hết, và nữa sẽ thi hành việc đại xá ở Đông dương.

. . . . . .

Ngài lại tuyên bố đã tư hồi phủ Toàn quyền Đông-dương các hồ sơ về chính trị phạm, và sẽ gia tâm xét kỹ những cái «án» hoặc riêng hoặc chung mà Hội đồng đã trình hay sẽ trình ngài.

Những lời tuyên bố trên đó là sau ngày Nghị viện rút bớt luật đại xá vì thái độ của quan Thuộc địa Tổng trưởng.

Vậy Hội đồng yêu cầu công luận đứng ra làm hậu thuẫn cho công việc của mình

. . . . . .

Đoàn Đại-biểu của Hội-đồng

T. B. — Thơ từ gởi cho thư ký của Hội đồng: Francis Jourdain, 26 rue Vavin, Paris — 14e.

TRUNG-HOA

Lại có nước Hoa-đông mới nữa

Tin Thiên tân ngày 9 8, một bọn người Nhật và bọn Hán gian khuấy rối Thiên tân định lập nước Hoa-đông, đã đi vận động các miền chiến khu, nghe nói quân Nhật có giúp một khoản lớn.

Lại có tin rằng Hoa-đông quốc là nêu cái chủ nghĩa dân tộc, đã khoách trương rộng ra chia phái đại biểu sang ngoại quốc vận động sự thừa nhận và tán trợ các vật chất cần yếu.

Quả như tin trên mà thực hiện thì miền đông bắc nước Tàu lại thêm một nước mới nữa!

Kết án nguyên Tổng thống Machado ở Cuba

HAVANE. — Tòa Đại-Hình đã khép nguyên tổng thống Machado với năm vị yếu nhơn đã giúp Tổng thống trước kia nhiều tội lắm, từ tội âm sát cho đến tội lường lẹo công nho.

KIẾP CHỮ HÁN SAU NẦY

(Câu trả lời có thú)

— Hiện chữ Hán nay không ai học nữa. Vậy dố anh biết sau nầy chữ chi mất tích mà tuyệt giao với mình trước nhứt? Cậu Ba hỏi ông Lê.

— Chữ «đạo đức» mất trước nhứt, chớ chữ gì?

— Sao thế?

— Vì ai nói đạo đức tức là người hủ, không ai nói đến tự nhiên nó tiêu mất chớ sao?

— Vậy còn chữ gì người mình cố giữ lại đặng khoe rằng quốc túy?

Nhiều lắm, nhứt là chữ «đại nhân» cùng những chữ đáng đặt quan tước như «Hàn-lâm», «thám-tri», «lang-trung», và có lắm chữ người ta không hiểu nghĩa đến nó là gì mà không không ôm chặt không khi nào rời ra kia.

— Ừ phải đó, có lẽ tính tây Hán-học ở xứ ta ở mấy chữ đáng để đặt lên quan kia. X.

NÔNG-DÂN "CÔNG-THƯƠNG-HÓA"

đối với việc dinh-sanh sang Lào

Ở xứ ta đã mấy năm nay, người đi làm ăn ra các xứ thành ra một việc thường. Kẻ vào nam, người ra Bắc, kẻ đi Xiêm, người lên Lào, tỏ ra một cái trạng thái phá liệt trong chốn gia đình, nghĩa là bạn nông dân bỏ thú điền viên im tịnh, mà kiếm đường sinh hoạt ở những chốn náo nhiệt thị thành. Vậy xem như mới đây ở Hà-tịnh trong một khoảng 4, 5 tháng chỉ một thôn ấp vài trăm nóc nhà mà 3 chuyến đi Lào kể ngoài trăm người, thì những chỗ khác dầu có ít hơn, cái số trung bình, tưởng cũng không phải là ít.

Một đều rất nên chú ý là xưa kia, nếu không may gặp buổi mất mùa hay là gặp lúc loạn lạc, mà dân gian phải cái họa ly tán phân tích, thời ai cũng nhận là một cảnh đau lòng, mà oán trời, trách đất, cho rằng con lìa cha, vợ lìa chồng là cái cảnh khổ độc nhứt của đời người.

Thế mà ngày nay thì khác hẳn, những kẻ lìa bỏ quê hương để làm ăn chỗ khác, đã không tỏ ra vẻ buồn rầu thương nhớ, dầu có buồn nữa, cũng phải vứt cái dây dăng dính kia mà đi, không thể ngồi yên được, là bởi nguyên cớ làm sao? Hay là cái luân lý gia đình của xã hội ta xưa đã bị phá hoại, mà cha con không lấy việc thần hôn hội hợp làm trọng, vợ chồng không lấy việc đoàn tụ làm vui? Tất là không phải. Xét ra nguyên do là vì nền kinh tế đổi mới vậy.

Nước ta 40 năm về trước, còn theo lối bế quan tỏa cảng, không giao thông với các nước ngoài; ở trong nước thì đường sá giao thông chưa tiện, sự mua bán cũng rất sơ sài; về kinh tế thì lấy nông nghiệp làm bản vị, mà sống nằm trong chế độ tiểu nông. Chế độ tiểu nông lấy gia đình làm trường sở. Năm mươi mẫu ruộng, một tấp lều tranh, quanh năm bốn tháng, cha con vợ chồng cứ giúm giúp nhau cày bừa, cũng đủ no ấm. Những lúc nhàn hạ, cha mẹ lại còn giảng cho con những bài luân lý cần thiết nữa. Gia đình cứ vui vầy trong một cái hoàn cảnh đầm ấm như thế, nên cảm tình đối với gia đình rất là sâu xa mật thiết, mà ít khi xảy ra việc có thể phương hại đến cảm tình ấy.

Vài mươi năm gần đây cái phong trào kinh tế tư bản tràn vào, bao nhiêu tưởng lấy kiên cố của chế độ xã hội cũ, lần lần bị lay chuyển mà đổ sụp. Dây thép đường xe đã lưu thông, công xưởng thương trường cũng mở mang nhiều, phong triều cạnh tranh trên đường sống một ngày một dồi khác. Chưa bao lâu, mà cái xã hội im tịnh an giấc dưới chế độ nông nghiệp bỗng nhiên trở thành «công thương hóa».

Nông nghiệp đã không thể giữ được địa vị cố hữu của mình, sức sinh sản đều tập trung vào các công xưởng, thì tự khắc chế độ gia đình kinh tế bị phá hoại, mà luân lý gia đình cũng cùng lay chuyển theo mà không đứng vững được.

Đồ cơ khí chế tạo càng nhiều thì nghề thủ công phải xếp lại; đường thương mãi càng tiện lợi thì nghề nông phải yếu lần, mà nhứt là thế lực nhà tư bản chi phối không một xó nào hay một người nào không bị cái ảnh hưởng nó xô đẩy. Không những đàn ông, cho đến đàn bà trẻ con cũng phải chen vào thị trường công xưởng hay là đồn điền, vườn cao su mới kiếm ra nồi gạo; gia đình phải lay động và giải thể lần. Đó là tính chất chung cho cuộc nông dân «thợ thuyền hóa». Việc dân ta lên Lào dinh sinh tức cũng là theo lệ chung ấy.

Bà con thử nghĩ xem, ở trong nhà thì mà đói thác giọc, ở ngoài thì quỉ tiền bạc rả rên; cảm tình với cha mẹ không sâu bằng cảm tình đồng xu; quyến luyến vì vợ con không thiết bằng quyến luyến hạt gạo. Vì không tiền gạo thì cha con, vợ chồng có thể ngồi xem dần nhau mà chịu chết hay sao? Huống đi ra tìm nơi làm ăn, may gặp nghề có lợi, rồi tháng gởi về năm ba đồng, cũng đủ vui lòng cha mẹ vợ con; không được thế nữa, thì tự thực kỳ lực, quanh năm suốt tháng tạm được ấm no, cũng hơn là cứ quẩn quít trong gia đình mà chịu phần đói khát.

Nguyên nhân dân ta phải dinh sinh đất Lào, hay là sang xứ khác, là vì thế. Song số người dinh sinh càng đông, thì trạng thái phá liệt của gia đình càng biểu lộ ra một cách rất rõ rệt.

Vậy ai là kẻ ưu thời mẫn thế, muốn duy trì cái luân lý và chế độ gia đình xưa, trước hết xin giải quyết vấn đề «sống» đó. Nếu cái vấn đề sống kia mà buộc cho người mình không ngồi yên một chỗ, thì dẫu có lấy xiềng xích mà cột chưn lại, cũng không thể được, mà cho có được nữa, con mọi đói nó cũng cướp mất.

Q. S.

KHO CHUYỆN...

Quan Tổng thống Pháp Lebrun mới ký đạo luật định số tiền các thuộc địa phải góp cho nước Pháp. Về phần xứ Đông dương:

63.298.000	frs	Quân phí
216.000	»	Giáo học
1.335.00	»	Thuộc địa tổng cuộc

Độ rằng ở Tây ban-Nha trời nắng gắt lắm. Tại Séville hàn thử biểu lên đến 63 độ, tại Madrid 39 độ. Mỗi ngày đều có người chết.

Ở Itali hàn thử biểu lên trên 30 độ đã nóng quay mòng mòng, mà ở hàn 63 độ, ghê!

Nhà bác học Marconi ở Ý-đại lợi vừa rồi có phát minh ra một thứ máy điện thoại không giây; đã đem ra thí nghiệm được kết quả mỹ mãn.

Thứ máy nầy ban đầu đang trong thành thí, sau dùng cách xa nhau 100 ngàn dặm cũng được. Hiện ông Marconi đang tìm tòi làm thứ máy bỏ túi, để có chuyện gì thì móc ra nghe, không khác nào máy vô tuyến điện.

Vừa bắt được 310 khẩu súng lục ở dưới tàu Arthos đã đem ra xử tại tòa trừng trị Sàigon ngày 8 Aout rồi.

Hai người khách trú tên Lien và Ngo chủ động trong việc buôn bán súng lục lậu nầy mỗi người bị án 6 tháng tù.

Bọn theo chủ nghĩa ở trường (radicaux) đã trốn qua Hương cảng, nhưng bị thất bại. Bây giờ chúng ta truyền bá ở Quảng đông.

Tin đồn sắp trường phải như qua annam mà vận động thì không thiếu gì người theo, vì ta Nam chỉ Bắc biết bao là kẻ làm không ra tiền sắm quần áo mà phải ở lồng!

https://tieulun.hopto.org

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

Dụ số 45 ngày 11 tháng 5 nhuận năm Bảo đại thứ 8 (3 Juillet) cải cách chương trình

VIỆN NHÂN-DÂN ĐẠI-BIỂU TRUNG-KỲ

(Tiếp theo)

MỤC THỨ TƯ

Cách bảo cử — Cách ứng cử

Điều thứ 8. — Về sự bảo cử làm Đại biểu (không đại biểu cho thương mãi), thời chiếu theo số dinh, cứ mỗi 30.000 hoặc số lẻ 10.000 thời được bầu cử một người.

Trừ ba tỉnh Kontum, Pleiku, Banméthuot chỉ được bầu chung một người đại biểu, còn các tỉnh khác, mỗi tỉnh ít nữa cũng được bầu cử hay là lần điền một người.

Điều thứ 9. — Các đại biểu thương mà các tỉnh, thời bầu theo số dinh sau này:

1) Thanh hóa, Vinh, Hà tỉnh, 2 người đại biểu, chỗ bảo cử ở Vinh.

2) Đồng-hới, Quảng-trị và Thừa thiên, 1 người đại biểu, chỗ bảo cử ở Thừa thiên.

3) Quảng nam và Quảng ngãi, 1 người đại biểu, chỗ bảo cử ở Faifo.

4) Qui nhơn, Kontum, Phú yên, 1 người đại biểu, chỗ bảo cử ở Qui nhơn.

5) Tất cả các tỉnh khác, bầu chung một người đại biểu, chỗ bầu cử ở Phan thiết.

Điều thứ 10. — Các binh lính, các quan võ, các viên chức tùng sự chính phủ bảo hộ Trung kỳ, hay chính phủ Đông Pháp, các quan viên văn võ Nam triều hiện chức thời không được ứng cử làm Nhân dân Đại biểu.

Điều thứ 11. — Các viên chức bị lỗi mà thôi làm việc và những người đã can án tội ở Tây Nam án tòa, thời không được bảo cử hay ứng cử, trừ khi nào các hạng người ấy, người làm việc quan được khai phục, người can án được thoát miễn hay được Lưỡng luật ân xá thời không kể.

Điều thứ 12. — Kỳ hạn làm đại biểu mỗi khóa 4 năm, khi mãn khóa rồi cũng được bầu lại.

Điều thứ 13. — Cuộc bảo cử các hạng đại biểu đều do các quan Nam triều chủ tọa và do các quan công sứ kiểm sát.

Điều thứ 14. — Nếu xảy ra kiện cáo về việc bảo cử, thời quan Tỉnh hiến dùng quyền cai trị, thương đồng quan Công sứ định cách sơ thẩm. Như ý kiến bất đồng, hay có người nào chống án, thời do quan Thượng thơ bộ Lại cùng quan Khâm sứ đại thần chung thẩm. Các đơn kiện cáo chỉ nhận trong bảy ngày sau cuộc bảo cử. Trong hạn 48 giờ phải xử đoán xong, nếu ý kiến bất đồng, hay làm thời có người nào chống án nữa, thì trong hạn 15 ngày sau khi sơ thẩm, phải đệ trình quan Thượng thư bộ Lại và quan Khâm sứ đại thần đoán định.

Kết quả cuộc bảo cử nghị viên, thời do Trẫm và quan Khâm sứ đại thần chuẩn y bằng cấp các Nghị viên do quan Thượng thơ bộ Lại ký tên và có quan Khâm sứ đại thần duyệt ký.

MỤC THỨ NĂM

Kỳ Hội đồng của Viện Nhân dân Đại biểu

Điều thứ 15. — Mỗi năm thời Viện Nhân dân Đại biểu hội đồng tại Huế một lần, về khoản nửa tháng đầu tháng Septembre.

Triệu tập Dân biểu hội đồng, do quan Thượng thơ bộ Lại thương với quan Khâm sứ đại thần ý hiệp và phụng chỉ lục triệu.

Viện ấy cũng có thể triệu tập Hội đồng bất thường; mỗi kỳ hội đồng định là 8 ngày. Kỳ hạn ấy có thể triển hoãn được do quan Thượng thơ bộ Lại thương đồng quan Khâm sứ đại thần nghị định.

Các kỳ hội đồng Dân biểu có Trẫm cùng quan Khâm sứ đại thần chủ lễ khai mạc, hoặc giáo phái quan đại diện.

Điều thứ 16. — Mỗi năm viện Dân biểu cử 3 người trong Viện vào ban thường trực, phải có viên Nghị trưởng, còn một người làm thư ký, một người làm thường viên.

Ban thường trực sẽ được tỏ bày ý kiến về các vấn đề chính phủ hỏi đến, để khỏi trễ nải các việc khẩn yếu.

Quyền hạn ban thường trực sẽ làm cho Viện Dân biểu xem xét được tất cả công việc thuộc về quyền hạn của viện cho nên định bài chức Thượng thơ Dân biểu do Dụ ngày mồng 10 tháng Septembre năm 1932 đặt ra.

Các viên Đại biểu thường trực, được lãnh tiền phụ cấp với các khoản phụ phí thuộc về chức vụ các viên ấy. Số tiền ấy sẽ có chỉ dụ chuẩn định và do bộ Tài-chính trích Nam triều ngân sách chi cấp.

MỤC THỨ SÁU

Điều thứ 17. — Trẫm có thể thương đồng với quan Toàn quyền Đông-Pháp chuẩn y lời đề thỉnh của Hội đồng Thượng thơ để đồng ý với quan Khâm sứ mà giải tán Nhân dân Đại biểu Viện.

Điều thứ 18. — Những chi tiết không nói trong Dụ nầy, đại lược như việc định số đại biểu các tỉnh, tổ chức các hạt bảo cử, lập thành và phúc duyệt các danh sách người được quyền bảo cử đều do quan Thượng thơ bộ Lại cùng bàn định tại Hội đồng Thượng thơ và thương đồng quan Khâm sứ đại thần làm nghị định mà thi hành.

Điều thứ 19. — Bản nội qui trình của Viện Dân biểu sẽ do viện ấy đồng ý với quan Thượng thơ bộ Lại mà dự thảo ra. Bản qui trình ấy sau khi thảo luận tại Hội đồng Thượng thơ sẽ đệ lên Trẫm duyệt y, có đồng ý với quan Khâm sứ.

Điều thứ 20. — Bỏ hết các điều lệ trước thuộc về Tư vấn Hội đồng và Nhân dân Đại biểu viện.

Khâm thử

Nhẹ hóa nặng

Ni ũng em trẻ mấy mặt bực bưu, ít cười ít nói, bụng to đít ram, da thịt xanh xao, đại tiện tanh hôi, ngồi đâu ngủ đó là mắc phải Cam-tích.

Bịnh nầy sinh ra bởi tỷ vị trẻ em còn đương yếu ớt mà ăn uống không có độ lượng, hoặc ăn phải vật sống sít lâu tiêu nên ngày dồn tháng chứa mà thành bịnh. Nếu xem thường xem khinh, không sớm tìm thuốc PHÌ-NHI-CAM-TÍCH, nhãn *Bàn tay* của hiệu **LỢI-SANH-ĐƯỜNG** mà uống, thì sau chẳng là ít lành mà đôi khi nguy đến tánh mệnh.

Giá mỗi gói	0$10

Bản đường chế đủ Cao, Đơn, Hoàn, Tán rất linh nghiệm.

Thuốc Ho tán mỗi gói	0$10
Tiêu thực tán » »	0$10
Dầu Lợi Sanh ve lớn	0$20
Dầu Lợi-Sanh » nhỏ	0$10

Thơ và mandat đề **M. TRẦN-DIÊU**
Chi điếm **Lợi sanh-đường**
Avenue du Musée TOURANE
Bản đường cần thêm nhiều Đại lý.

PHÚ-XUÂN HỌC HIỆU
94 98 Đường Gia Hội (HUẾ)
(MỞ TỰU NĂM 1930)
Ngày tựu trường: 1er Septembre 1933
Có đủ từ lớp Năm đến lớp Nhứt
Đến 15 Septembre sẽ mở lớp Nhứt niên Cụ thể
Trường dạy thật chăm chỉ.
Học trò rất mau tấn ích.
Các giáo-sư đều tận tâm dạy dỗ và kinh nghiệm đã nhiều.
Cả thảy đều có bằng thành-chung, Tú-Tài và Cao đẳng Sư phạm
TRONG NĂM 1933:
C. E. Primaires (Tiểu-học Pháp-Việt): đi 82, đậu 50
C. E. Elémentaires (Sơ-học Yếu-lược): đi 22, đậu 18

Xin chú ý!

Phủ diễn le 29 Juin 1933

Monsieur NGUYỄN-TRUNG-THÀM à Quảng-xá DONGHOI

..... Chị tôi bị bệnh ho trầm trọng, đã dùng chiều thứ thuốc mà không giảm bớt gì. Sau dùng 2 hộp thuốc của qui hiệu thực thấy hiện nghiệm lắm. Sau xin gởi 1 hộp lớn 2$50 theo cách contre remboursement cho người bà con tôi dùng..... Trần-khang-v. Vạn phần phế Diễn-Châu Nghệ-An

Hà-tịnh le 4 Juin 1933

Tháng trước tôi có mua của ngài 2 hộp thuốc no lao giá 2$50 đem về dùng lấy làm linh nghiệm vô cùng. Nay xin gởi thêm cho 2 hộp nữa theo cách nhận hóa giao ngân như lần trước..

Phan-đức-Thành cựu phẩm tuần lễ à Linh-trường (HÀ-TĨNH)
(Không bao chứng thư sẽ đăng tiếp)

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Nước

Từ mấy bữa 18 19 Aout, không biết tại sao các máy nước ở thành phố đều khóa lại. Mà trước khi khóa máy không ai hay biết để trữ nước cho đủ dùng.

Mùa nóng nực nầy mà không nước uống mấy ngày cũng ngất quá.!

Dân thành phố

THỪA-THIÊN

Thủ đoạn hảo mục

Lễ-Mại hảo mục làng Đông-di, tổng Sư-lỗ, Phú-vang, làm nhiều đều nhũng lệ nhiễu dân:

Năm ngoái nhơn việc đạc điền, làng đặt y làm nghiệp hộ để khai trước ruộng đất, y mượn quyền niết sách dân làng, ai có đút lót nhiều ít, y cho khai làm nhiệp chủ, không thì y làm khó dễ. Dân có khai khẩn đất hoang, người thì 20 kẻ thì 30 năm nộp thuế lần nhỏ, thế mà y đòi mỗi người 40$ mới khai trước cho, dân

(Xem qua trang 4 cột 1)

HOTEL D'ANNAM (Quinhon)
Phòng ngủ sạch sẽ, ẩm uống tinh khiết và vừa ý, có garage đề xe.
PHAN THANH KHUYẾN
Quảng-lý

Dầu Linh bửu nước

Hiệu Vân-Hòa, 27, rue Gia-long—Huế, có gởi tặng Bản báo 2 ve dầu Linh Bửu nước. Vậy có lời cảm ơn qui hiệu và giới thiệu cùng độc giả.

T. N.

Tam-xà hồ côt-cao

Mỗi lọ 1$50 Nửa lá 7$50

Chuyên trị PHONG-THẤP, TÊ, BẠI, bán tại hiệu SINH-HUY VINH xưa nay là thứ cao chính hiệu, nổi tiếng khắp cõi Đông-Pháp, đã được xã-hội tin dùng và khen ngợi. Xin xem qua những bức chứng-thư sẽ lần lượt đăng theo sau:

Quảng-Trị le 3 Novembre 1932

Monsieur SINH-HUY

Thưa ngài, hồi tháng Juillet tôi có mua 6 lọ hiệu KIỀN-TINH của ngài thì dùng có hiệu nghiệm lắm. Nay ngài xin lòng tốt bán thêm cho tôi 12 lọ nữa gởi bằng cách linh hóa giao ngân (contre remboursement) nhưng tôi mua đến 12 lọ thì xin ngài tính giá phải chăng cho vừa ơn.

Sau nầy tôi có lời kính chúc ngài vạn an đặng qui hiệu càng ngày càng phát đạt.

Adresse: Mr. LÊ PHƯỚC
Dessinateur à la Subdivision des Irrigations
à QUẢNG-TRỊ
(Copie conforme)

Thơ minh tự Nhân - tạo - huyết *đăng ở trương tư*

Muốn phòng bệnh tật trong mùa nắng
Phải có luôn trong nhà một lọ
Dầu Linh-Bửu
của hiệu VÂN-HÒA
Dặc: 0$05 — 0$10 0$25
Nước: 0$15 một ve

Muốn tóc mướt và mịn dùng
Brillantine Vân-Hoà

Muốn trẻ con khỏi rôm, sẩy dùng
Phấn trẻ con
VÂN-HÒA

ĐÃ RA THÊM:
Crème Vân Hòa
Dầu Sinh-phát

TẠI LÀM SAO NGƯỜI TA GỌI LÀ SAVON 72 PHẦN DẦU

Có người viết thư hỏi chúng tôi nghĩa chữ 72 phần dầu để trong Savon Việt Nam mà nhiều savon khác không đề.

Số là savon lấy dầu và tách nước ra nếu nó ăn hết dầu và tách hai thứ cộng là 72 phần trăm, nước 28 phần 100 như đúng vậy thì nó thành ra một vật không giống dầu (vì dốt không cháy và không nhớt) và không chất tách vì nó không ăn tay khi giặt đồ, và không vàng đồ, mà lại hưởi nó không nồng không gắt như tách

Trong luật buộc người nấu savon không phép để chữ 72% khi nào nấu không đủ số dầu, vì savon nhiều hãng có thể làm một trăm kilos dầu nấu savon thiệt tốt đúng 72%, thì có 150 kilos savon sắp xuống còn savon xấu như là savon khách kêu là d'empotage có thể nấu từ 300 kilos cho đến 700 kilos savon, ấy là vô nước và vật vô ích nhiều, như đất sét vân vân.

Bởi cớ ấy nên savon khách bán rẻ, savon khách nấu chừng 6 giờ hoặc 10 giờ thì thành savon còn tên dầu và tách chưa hóa ra savon thiết mà ở trong savon ấy lại nước nhiều lắm nên giặt đồ hao, để lâu nhớt và teo lại, hư đồ, vàng đồ mà lại trình chớt là khác.

Còn savon épuré 72% phải nấu đến năm bảy ngày, lọc đi lọc lại và những dầu và tách chưa thành ra thì lấy ra nấu lại nên savon Việt-Nam như savon Marseille là lại cách thức ấy. Và lại savon Việt-Nam tốt hơn là vì nhiều hãng đem savon Marseille lại đem thứ rẻ tiền, thứ savon ấy nấu dầu xấu vì thêm nhiều vật liệu không ích vì vậy nên nhiều thứ savon Marseille đem qua không tốt bằng savon Việt-Nam là khác.

Nói về luật phạt không phép để 72%, nếu để 72% mà savon nào không đúng thì phải bị phạt về (fraude), giả mạo Sở sơn đầm ở Giađịnh đi Thủđức có sét lấy savon Việt-Nam để bán lại tiệm Thạnh-đức về thí nghiệm vì có chữ 72% nhưng mà savon Việt-Nam đúng theo cách thức nên không nói chi và trả tiền savon đã đem về thử.

Ấy vậy qui khách mua savon Việt-Nam về dùng đã mua đồ rẻ, đồ thiệt, lại được giúp ích đồng-bào là khác.

Nam-Đông-Ích Công-Thương-Hội

CÔNG TY VÔ DANH VỐN 100 250$00

Hội-sở tại Thanh-hóa (ANNAM)

Chiếu theo khoản 28 và 29 trong điều lệ, chiếu theo biên bản hội-đồng trị sự ngày 3 Aout 1933, xin mời các ngài cổ-đông Nam-đồng-ích công-thương-hội đúng 8 giờ sáng ngày 10 Septembre 1933 (tức là ngày 21 tháng bảy ta) đến họp đại-hội-đồng thường niên tại nhà hội ở cạnh lò rượu Nam đồng-ích gần ga Thanh-hóa để quyết nghị những khoản sau nầy:

1. Nghe tờ trình của ban trị sự;
2. Nghe tờ trình của ban kiểm sát;
3. Duyệt các sổ sách kế toán, các bản kê tài sản và bản kê lỗ lãi về niên khóa 1932-1933;
4. Cử các viên trị sự thay cho các viên trị sự mãn khóa hoặc từ chức;
5. Cử một hay hai viên kiểm sát;

Đại-hội-đồng nầy phải có cổ-đông hiện đủ làm chủ 1.010 cổ phần nghĩa là quá một phần tư số vốn của hội thì mới đúng lệ. Vậy xin mời các ngài đến dự cho đông để cho đủ số ấy. Nếu các ngài bận việc không đến dự được thì nên đăng mảnh giấy sau nầy mà ủy quyền cho một người cổ đông nào thay ngài./.

BAN TRỊ SỰ KÍNH MỜI

GIẤY ỦY QUYỀN

Tôi là

hiện có..... cổ-phần Nam-Đông-Ích Công-thương-hội, xin ủy quyền cho ông cổ đông ..... Ở ..... đến dự Đại hội đồng thường niên một ngày 10 Septembre 1933 khi tám giờ sáng, thay mặt tôi để ký giấy biên điểm và quyết nghị các khoản định trong nghị sự nhật ký.

Ngày *Tháng* *năm 1933*
(1) *Ký tên*

(1) HÃY NHỚ: trước chữ ký tên phải viết cho «GIẤY ỦY QUYỀN»

CÙNG BÀ CON TRONG LÀNG KHUYNH-DIỆP

Những tin mới:

1/ Sở nấu dầu thứ hai của hiệu Khuynh-Diệp ở Sa-Long Quảng-Trị, gồm có hai nồi máy đồng, cuối tháng nay đã bắt đầu xấu. Vậy từ ngày 1-9-33 số dầu Khuynh Diệp phát hành ra hằng ngày sẽ xếp đôi số bấy lâu

2/ Hiệu Khuynh-Diệp đã ra thêm mấy thứ hàng mới, đều là những thứ bán rất chạy vì chế tạo thật tốt mà giá rất hạ:

Dầu Hộ-Tuiên đặc hạng		0$05
»	nước »	0 10
Dầu Ba-Cô Út »	»	0 25
Phấn Ba-Cô	»	0 50
Brillantine Idéale	»	0.30

(Dầu đặc thơm xức tóc rất cần cho đàn ông)

Rượu Bảo-Thọ hạng	1.20

Còn ra thêm nhiều thứ, mà chỉ cốt ra những thứ thật tốt.

3/ Nghị-định số 1887 ngày 29/7-33 của quan Khâm-Sứ Trung-Kỳ đã cho phép thành lập tại Huế hội thể-dục:

KHUYNH-DIỆP THỂ-DỤC-HỘI
(KHUYNH DIỆP-SPORT)

Trong Khuynh-Diệp-Báo số 6 sẽ nói rõ.

Hiệu VIỄN-ĐỆ kính cáo

HÓA ĐỜM CHỈ KHÁI

(thủy-hoàn)

Trị các chứng

HO

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG 28-30-32 RUE FOU-TCHÉOU HAIPHONG

DẦU CHỬ THỌ

Trị bá chứng

Hỏi các phụ-huynh học-sinh

Từ khi người Pháp sang qiao giống hai văn minh ở xứ nầy thì các Ngài hiểu ngay nên Âu học là cần, nên kẻ gởi con sang Pháp, người tìm trường cho con học, mục đích mong sao cho con em chóng được thành tài. Song cũng nhiều người bất mãn, vì gởi con đi xa có nhiều điều bất tiện mà tìm nơi học đúng đắn nhiều nỗi khó khăn, nên ông LEURET, cố vấn khoa văn-chương, triết-học, nguyên chánh sở Công tế Toàn-quyền Đông Pháp, khi đi diễn-thuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc cũng nhờ lời yêu cầu của các Ngài mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để đem cái tài giáo hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giời bên Pháp mà dìu luyện cho con em Việt-Nam. Trường nầy tức là Lycéum libre HỒNG-BÀNG tuy mới mở mà niên học mới rồi đã có non hai nghìn học-sinh: nào Tàu, nào Nhật, nào Tây, Ai lao, Cao mên, Xiêm-la, Ấn-độ, Trung, Nam, Bắc, ba kỳ tới học, kẻ thì bằng tây, người thì bằng bản xứ. Số học-sinh đông như thế là vì từ trước đến giờ mới có trường tư thục nầy được phép mở đến hai Tú-tài và gởi đi dự các kỳ thi, mà quy mô kỷ luật theo như các trường có tiếng bên Pháp.

Trường ở giữa Hanoi, trông ra hai mặt phố (Jules Ferry, Cathédrale, Lemblot) trong một khu đất rộng hơn một vạn thước vuông có sân chơi mát mẻ, cây cối um tùm, có chỗ cho lưu học sinh ăn ở ngay trong trường, tiện ăn học không tính đắt.

N. B. Ai muốn có cuốn điều-lệ có tranh ảnh thì viết thư, đề:

Monsieur le Directeur du Lycéum libre HỒNG-BÀNG — HANOI

Niên học 1933 34 sẽ bắt đầu vào ngày 1er Septembre Ngày 7 giờ sáng

Lớp nghỉ hè bắt đầu từ 26 Juin đến 26 Août 1933

Các học-sinh và phụ huynh học-sinh nên xem những điều sau này:

Trường GIA-LONG do M. G. BAILET quốc độc có phép mở đủ các bậc Tiểu-học, Cao-đẳng Tiểu-học và Trung-học, dạy đủ các lớp từ lớp đồng ấu đến lớp thi Tú-tài.

Có chân trong Hội-đồng Tư-Vấn Học-chính Đông-Pháp.

Vì có công trong việc học nên năm 1931 đã được bằng khen của Chính-phủ Đại-Pháp.

Là trường có đủ thế lực vững vàng, từng trải đã bốn năm nay.

Là trường tư tốt nhất, đông đủ nhất và to nhất Hanoi.

Là trường có học sinh thi đỗ nhiều nhất. Kỳ thi Tú-tài vừa rồi trong mười hai người đi thi, 6 người được vào vấn đáp, 1 người đã bằng (thành hạng).

Ở các lớp học thì có trật tự như các trường công. Ai cũng biết rằng ban nhiều các giáo sư tốt nhất (không kể các giáo sư ngoài nhà nước; điều nầy có trường GIA-LONG.

Vì kinh-tế không phong, nhà trường muốn bớt để học sinh một phần tiền học, nên định học phí năm sau này:

Năm thứ nhất:	4p.00 một tháng	chứ không phải 4p.50
Năm thứ nhì:	5p.00 —	5p.50
Năm thứ ba:	6p.00 —	6p.50
Năm thứ tư:	7p.00 —	7p.50

BAN TÚ TÀI: từ 8p.00 đến 10p.00 chứ không phải 12p.00

Trong các lớp Cao-đẳng Tiểu-học có dạy thêm cả tiếng Anglais: học không mất tiền.

Tiền ăn ở cấu lưu học sinh chỉ có mười đồng một tháng.

Ngày thứ hai 11 Septembre sẽ khai giảng tiểu học, tính nửa tháng.

Ai muốn biết thể-lệ xin viết thư lại trường Gia-Long 55 Julien Blanc Hanoi, nhà trường sẽ gởi biếu ngay một quyển điều-lệ có tranh ảnh.

https://heulun-hopto.org

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh và các nhà thương binh....v..v....

ở Trung-Kỳ, Bắc-Kỳ và Cao-Mên

đã từ lâu năm và cả năm 1933 nữa.

Thuốc ghẻ, thuốc ngứa lở
của VĨNH HƯNG-TƯỜNG — Vinh
hay có tiếng
Mỗi hộp . . . . . 0$10

NHIỀU NGƯỜI BỊ:

PHÒNG - TÍCH

Đơn ông đờn bà sức yếu thường hay bị, khi cơm no, rượu say vội hàm tinh dục hoặc: khi ăn no đi ngủ hay đi tắm ngay nên thọ bệnh gọi là bệnh «PHÒNG-TÍCH». Khi thọ bệnh thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn xong hay ợ, thường đau bụng đau lưng, chân tay mỏi mệt, bỉ lâu năm sắc mặt vàng, da bụng giãy

Mới bị uống 1 liều, lâu 2 3 liều uống không công phạt, đúng bệnh ắt thấy đỡ chia 1 hoặc khỏi ngay

Mỗi liều hai hộp uống giá: 0$10

VŨ ĐÌNH TÂN
178 Bis Route Lanniray — HAIPHONG
Ấn-tử Kim-Tiền năm 1926

ĐẠI-LÝ:
HUE: VĨNH TƯỜNG phố Gia-Long;
TOURANE: NG.-THỊ HUỆ R. Đề-Bửu-Vị;
DALAT: ĐINH VĂN-CHÂU Libraire;
NHATRANG: MỸ LƯƠNG THƯ QUÁN
PHANTHIẾT: LÊ NA & HUNGR. Gia-Long;
VINH: GIA-CAT, 44 Maréchal Foch;
SAIGON: HƯNG VƯỢNG 107 R. d'Espagne;
CHOLON: PHÚ-CƯỜNG - GIA - VIỄN DƯỢC-PHÒNG;
RACGIA: NGUYỄN NGỌC-THÁI I. R. d'Annam

Đau mình, phong bại nên dùng
HÒA - GIẢI - THỦY
của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG
Mỗi lọ . . . . . 0$20

Bán giá rẻ hơn hết
các tiệm tơ lụa ở
TRUNG-KỲ
Tại vì: Tiệm BOMBAY mới
AU-BON-MARCHÉ
115 Rue Paul-Bert, Giây nói số 73 HUẾ
Buôn và đặt các thứ hàng tơ lụa ở các xưởng máy dệt lớn trong cõi Đông Pháp nên kỳ tàu nào cũng có về hàng mới lạ, để bán sỉ bán lẻ.
Nhà lớn là một tiệm tơ lụa để các nước để bán sỉ bán lẻ to nhất TRUNG-KỲ.

THẰNG NHỎ 3 TUỔI
MẠNH MẺ LẠ THƯỜNG

Em nhỏ LÊ-VĂN-PHÁT năm nay được ba tuổi, mập mạp mạnh mẻ lắm. Hồi nó mới hai tuổi, ai cũng tưởng nó phải chết non, cha mẹ nó hết sức buồn, vì nó có góc ban hay nóng lạnh, đổ mồ hôi trắng, lừ đừ, buồn bả lắm, một tháng đau không biết mấy lần, hễ ăn đồ trúng thì chứng ban tái lại. Bịnh nó làm khó cho cha mẹ nó vô cùng. May nhờ có người điểm chỉ, cha mẹ nó mua có ba gói thuốc **CHỈ-LINH-TÁN** cho nó uống, đến nay tuyệt gốc ban, hết nóng lạnh nữa. Hết bịnh, nói lại càng mập thêm, mạnh mẻ lại thường. Thuốc «Chỉ-linh-tán» nầy gia truyền hơn mấy đời, cứu được không biết bao trẻ con mang bịnh. Nhà báo chế ra Ỉ nhờ một thứ thuốc nay, làm nên sự nghiệp. Tôi vì được nghe muôn ngàn người tặng khen là thần dược, nên nài nỉ xin làm đại lý độc quyền phổ thông thuốc nầy khắp cả Đông-Pháp. Sự hay của thuốc nói không cùng, đúng rồi mới rõ lời nói tôi là đúng với sự thật.

Có bán nơi mấy chỗ bán dầu Khuynh-diệp. Mua sỉ huê hồng 30% do nơi: VIỄN-ĐỆ
11, quai de la Susse — Huế
Hay là nơi:
M. NGUYỄN-VĂN-PHỐ
Boite postale n° 63 — Saigon
Giá mỗi gói 0$12

Bán đấu giá nhà đất

Đến ngày 9 tháng 9 Tây năm 1933, tức là ngày 20 tháng bảy ta, hồi 9 giờ sáng, Tòa Án Qui nhơn sẽ bán đấu giá một sở nhà, vườn của tên Trương-Cao-Đệ ở làng Long-Hòa, huyện Hoài-Ân, tỉnh Bình-Định.

Tất cả ba cái nhà: một cái nhà khách, một cái bếp và một cái để lúa và giã gạo, vườn trồng cau và dừa ước chừng hai ngàn một trăm thước vuông.

Nhà lợp tranh, nhưng làm kiểu lâu thời, có vẻ sạch sẽ và rộng rãi.

ĐỀ GIÁ CẢ NHÀ VÀ VƯỜN: 700$00

Quan Trưởng-Tòa Quinhon

Maison HỢP-THỊNH
Soierie & Mercerie
32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang
HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như: lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa, the thâm hàng đen the các màu trơn và hoa. Lụa thâm các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải mmàu, ché hạt thiệt ngon. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các quí khách ở xa xin viết thơ về lấy mẫu và giá hàng, bản hiệu sẽ hồi âm tập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như vải, cặp sách, giầy giép, ví da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gối vân vân.... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các qui khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gởi hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ, các Qui khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch
Mme NGUYỄN-THỊ SÁU
HỢP-THỊNH
32 Rue des Cantonnais HANOI

Cùng các thương gia

Nạn kinh-tế hoàn cầu, ta chịu ảnh hưởng mặc dầu ta cứ bền lòng lo việc buôn bán, thì dù kinh tế cách nào ta cũng vô hại nghĩa là phải kinh dinh việc lớn, việc nhỏ, chớ bỏ qua một dịp nào, tự nhiên đồng tiền phong tóc. Xứ ta mới có trà Việt-Thái ra đời thơm ngon mát bổ tất cả đồng bào trong xứ đang yêu chuộng, xin khuyên qui vị thương gia mua mấy sỉ trà Việt-Thái bán lẻ vì trà ấy có nhà nước thí nghiệm, có cầu chứng tại tòa, mà tiền lời không buôn mấy gì cho bằng; bởi vì chủ chế tạo là M. PHẠM-HẠ-HUYỀN 36 Sabourain Saigon, có ý muốn hết thảy anh em trong cõi Đông-Pháp ai ai cũng uống trà Việt-Thái, nên tính giá bán sỉ và giá đại lý rất hạ để dàng để bán chạy nhiều. Trà Việt-Thái có trà Liên-tử nước xanh và Ô-long nước đỏ rất hơn có gói giấy, có đóng vô thấy tinh sắp sẵn ốc, có đóng hộp thiếc lớn nhỏ đã sẵn, tịch sự hợp thời. Xin qui vị chớ bỏ qua một dịp làm giàu, làm nghĩa: một dịp khôi phục lại số tiền bạc lớn mà anh em chúng ta đã lỗ lã bấy lâu.

Một bọn thương gia trong nước

Institution Thuận-hóa

Là một trường Pháp-việt nhận dạy các học trò đã bằng TIỂU HỌC PHÁP-VIỆT (Certificat d'Etudes Primaires Franco-indigènes) trở xuống, có chỗ cho học trò xa muốn ăn ở tại trường.

Trường mở vào ngày 15 Septembre 1933
Đơn vào học và thơ từ xin do:
Monsieur LÊ-VĂN-CHƯƠNG
Directeur de
L'INSTITUTION THUẬN-HÓA
Rue Dayot HUE
(En face de la Gendarmerie nationale)

AI MUỐN BÉO MẠNH, MAU KHỎI CÁC BỆNH?
AI MUỐN KHÔNG CÓ BỆNH LAO?

« Tôi vẫn nội-nữ ăn tôi dùng Tiên-Tửu của Ngài thầy Phạm-nghiệm lắm. *Tiên-Tửu quả là thánh dược, vậy Ngài lại gởi cho tôi 6 chai nữa (5 đồng 1 chai)* .. *M. TRẦN-PHƯƠNG Secrétaire des Douanes à Qui-nhon*

« Tôi ốm yếu, xanh xám, dáng sánh, nhưng rao quế và thuốc mấy năm hết bao nhiêu mà vô hiệu, nay dùng Tiên-Tửu, thấy *khỏe mạnh, đỏ da, ăn khỏe, mau tiêu đói, ngủ ngon, tiêu trong hết các bệnh*... Tiên-Tửu quả thần diệu lắm, vậy Quý-hiệu gởi cho tôi 6 chai nữa (5 đồng 1 chai). *Madame Tri-Phủ NGUYỄN-VĂN-CHUNG à Nam-Định*».

« Ông-Thân Bá-Thân tôi đau mắc bệnh ho lao, xanh xám lắm, ít ăn bém ngủ, ít ăn tay hơn mỏi, đau ngực, mỏi lưng, nay dùng Tiên-Tửu và Thuốc của Quý-hiệu không những mau khỏi bệnh mà ăn bém mập khỏe mạnh lắm ». M. TRẦN VĂN-ĐÔNG, commerçant à Khoái-Châu.

« Môn thuốc Phong của ngài quả là hàn diệu lắm. Người bà con của tôi mắc bệnh đã 18 năm nay, thuốc tây thuốc ta hết lắm tiền mà vô hiệu, nay dùng thuốc *phong-hải* của ngài mau thấy kiến hiệu lắm. Vậy xin gởi cho hy thuốc nữa...

M. NGUYỄN-NGỌC-CÔN Điền-chủ à Phan-Thiết.

Coi những lời khen đó, đủ chứng rằng: Tiên-Tửu rất thần diệu đại tài, các ngài ăn uống vừa mau hết các bệnh, vừa được khỏe mạnh, làm ăn linh lợi phát đạt, sanh nhân đã bấy bình yên vững vì Tiên-Tửu rất thơm ngon, trẻ nhỏ cũng uống được, không say) là thuốc *tỉ tinh Bổ thận, Bổ Phổi, Bổ Khí huyết, Bổ gân cốt, Bổ Tỉ vị rất mạnh, rất tốt, hơn sâm nhung cao quế nhiều lắm*, nên mau được béo mập, khỏe mạnh, ăn khỏe mau đói, ngủ ngon, tiêu tiện trong mát, đại tiện nhuận hoạt, nếu có các bệnh *ho lao, đau phổi, đau ngực* hen suyễn, đau lưng, tiểu vàng đục, đau tương, ung sáu, lở chốc, phù bong, ngũ nước, thương hàn, mọc bệnh lâu, tim la, *động kinh*, tê-thấp, đau bụng kinh niên, đau tim, đau dạ dày, đau bà bạch đới, bạch trọc, kinh nguyệt không đều, muộn con, trẻ nhỏ cam tích, xanh xám vàng vàng mau khỏi lắm. *Còn như thuốc thần diệu nhất là: Thuốc Phong hải; ho lao, ho kinh niên thổ huyết; Hen, suyễn; Di mộng tinh; Lậu kinh niên; Giang mai; đau bụng kinh-niên; Đau mắt kinh niên; Đau ngực; Đau thận*, vân vân.... Vì thuốc vừa dùng Tiên-Tửu cũng mau khỏi bệnh, cam quyết rằng suốt trước hàm không đâu có thuốc chữa các bệnh khó khăn kinh niên thần diệu đại tài bằng thuốc của Tiên-Dường. Vậy xin nhất nhân, đắc vô phước, các ngài nên mách bệnh nhân gởi thơ về *ĐẠI-BẢO DƯỜNG 22 rue des Médicaments à HANOI* mua Tiên-Tửu và Thuốc để được mau khỏi bệnh; theo lối giao ngân lãnh hóa cũng được.

LUẬN-ĐÀM

VẤN ĐỀ KẾT HÔN VỚI CÁI
HỌA PHÁ THAI

Tôi đọc phụ trương Tiếng-dân số 613 ra ngày 9 Août thấy có bài «Vấn đề sản dục».

Bài ấy đoạn đầu và đoạn sau tôi xin nhận là phải: còn đoạn giữa có Lệ-Chi nói rằng: họa phá thai có hai cớ:

Cớ thứ nhứt là hôn nhân cưỡng bức và miệng thế; một đôi trai gái yêu nhau lỡ lấy nhau, mà vì chữ «hiếu» không được kết hôn, nên sinh ra vụ «chửa hoang» kết cục phải phá thai.

Tôi nghĩ cô nói thế là sai: Thường một đôi trai tơ gái tiết yêu nhau mà lỡ lấy nhau có thai, thì cha mẹ đôi bên thường phàn nàn đôi lý và nghĩ «sinh con hà dễ sinh lòng», rồi thuận cho kết hôn cả; vì vậy nên có câu «tiền dâm hậu thú».

Các cớ phá thai thường thấy như thế này:

1) là hai người trai tơ gái tiết bà con thân thích, lại thông dâm mà chửa;

2) là một người đàn bà chồng đi khỏi hoặc bị bệnh, rồi ngoại tình với người khác mà chửa;

3) là một người đàn bà chồng chết, rồi say mê một người bà con của chồng mà chửa;

4) là một người con gái tiết bị phải một người trai có vợ lường gạt chơi cho thỏa tình rồi lánh mặt, người con gái phải bơ vơ chẳng biết trông cậy vào ai, chỉ tìm phương làm sạch mà đợi người «cống gối nạc thác gối xương». Chính mắt tôi đã thấy hơn vài chục cái án phá thai là thế cả, vì tôi hay ở các phủ huyện gia. Tôi có hỏi một cụ già: «Ngày xưa có lắm họa chửa hoang phá thai vậy không?» Ông cụ dạy rằng: «Ngày xưa có ít, vì luật nghiêm phạt, và cầu gia huấn: «Nam nữ thọ thọ bất thân» in sâu vào não kia. Bây giờ làn gió Âu-châu đưa tới, chưa thấy bắt chước mấy mốc gì hay, tư tưởng gì tốt, chỉ thấy bắt chước cái thói trai gái gần nhau khêu mối dâm dục (Cô Khiêm và tham Thâm đó) có người lại muốn nhảy dầm nữa, vậy cho nên sinh ra đa họa ấy». Tôi ngẫm ông cụ già nói cũng phải: con ma tình có một mảnh lực lạ thường làm cho nghiên thành đồ nước, ai không biết? Nếu không lo phương pháp mà trừ triệt để cho nó tự do hành động, thì hỏng cả. Tôi có thấy một bà còn trẻ, nhân chồng đi vắng, nỗi đau quá tình đi nằm nhà thương; đến đó, bửa nào thầy thuốc cũng buộc cởi áo, choàng tay qua vai, dựa tai vào ngực mà thăm bệnh. Ngờ đâu sự gần kề ấy thành thử hoang thai rồi phá. Tôi lại thấy một cô ở Banméthuột, xin chồng về Huế thăm một mình, lên xe hơi đi tới Nhatrang có một vị hành khách trai tơ đẹp đẽ lên ngồi bên cạnh, xe chật nên phải dựa nhau, hai người đầu nói chuyện xa xa gần, cho đến nỗi tới Hàn (Tourane) thì thuê phòng ngủ chung: kết cuộc ra một họa phá thai nữa. Thế có phải vì chẳng được tự do kết hôn mà ra không?

Vậy có Lệ-Chi đổ tội cho chữ «hiếu» bợp bôi mà muốn xướng vấn đề tự do kết hôn, thấy một bên mà bỏ sót đi một bên vậy.

Cớ thứ hai có Lệ-Chi đổ cho nạn nghèo khó. Sự phá thai vì cớ ấy, mắt tôi chưa từng thấy, vì nhà nghèo hễ họ có nhiều con, thì con mới chín mười tuổi, họ đã đem bán con mười tuy cho ở đầy tớ lấy tiền rồi. Nhưng có xướng sự kiểm thuốc chữa bịnh ngăn ngừa, tôi cho rằng phải. Còn những người nói vì sự sống khó mà muốn không lấy vợ lấy chồng, nhưng khốn thay họ có mấy đáo tối mặn gây nên cuộc chửa hoang phá thai. Đó là chẳng phải hạng người nghèo khổ đâu, chính là hạng người đã có sự nghiệp mà sợ kết hôn rồi e mất sự tự do hoạt động dưới quyền con ma «phong tình».

Kết cục tôi xin nói muốn trừ cái họa phá thai, phải trừng trị kẻ gây nên họa phá thai để làm gương cho kẻ khác; và tôi lại xin trở triệt sự hành động của con ma phong tình. Cuối cùng tôi xin nói lớn rằng vấn đề tự do kết hôn phải ở sau vấn đề giáo dục.

Vì người không giáo dục tức là chưa thành nhân, chưa thành nhân thì dầu nam nữ cũng chưa được quyền tự do kết hôn.

Nguyễn-đăng-Quỳnh

SÁCH TẶNG

Bản báo có nhận được quyển *Sách mẹo tiếng Annam* (quyển I) của ông Đ. Hồ-ngọc-Cẩn soạn và gởi tặng.

Vậy có lời cảm ơn ông và giới thiệu cùng độc giả. T. D.

Một ông văn-chương kiệt-tác:
TẢN-CUNG-OÁN
PHẠC-TRUNG-NGỌC
Giải - nghĩa và phê - bình
Nhà in Tiếng-Dân xuất bản
Giá: 0$10

Dùng sữa
"LE GOSSE"
Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.
Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933
Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon
Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp* . . . . . 0$25
Đại-lý:
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUE — TOURANE — QUINHON

VIÊN ĐÁ MÓNG

Giáo dục tiểu-thuyết
Soạn giả: THIÊN-TIÊN-SINH
Dịch-giả: CHÚC-MINH
Số 19

Con nhà mụ góa đang đau trên nằng, trước lúc chưa có trận lụt, vẫn đi học nơi trường, mà Bửu-Thuyên giạy nó; nó học chăm siêng, không ngày nào nghỉ. Vì nhà nghèo hèn giấy mực sách vở Bửu-Thuyên đều sắm cho. Thằng bé nầy đã mến Bửu-Thuyên mà lại hiếu với mẹ nó, nên Bửu-Thuyên cũng thương mà trọng nó nữa.

Trải qua nạn lụt, người mẹ có bệnh sốt, lại nhân khó nhọc mà nặng thêm. Trò bé kia nghỉ học ở nhà lo nuôi nâng mẹ. Đứa trẻ con mới 11 tuổi, hai tay gìu đuổi non nớt mà muốn đuổi con ma bệnh kia cho rời thân mẹ mình ra, nào có dễ dàng gì! Bửu-Thuyên lòng thương thằng bé kia nên thường thường đi lại thăm nom, mẹ con đều lấy làm ân ủy. Phàm người bịnh nằm trên giường mà có người tới thăm viếng thì trong lòng có hơi thở thới một chút, huống là đối với tấm lòng chân thành ân cần của Bửu-Thuyên. Mỗi khi thấy Bửu-Thuyên lại thì mụ bảo rằng:

Thưa thầy, trong phòng người bệnh, không khí không được trong sạch, khi trời lại nóng nực, vậy xin thầy bước ra, sợ cái hơi độc có truyền nhiễm chăng.

— Không can gì, Bửu-Thuyên trả lời, tôi đương tuổi trẻ mạnh khỏe, không bệnh gì nhiễm được đâu mà lo. Khi hồi bà có ngủ được không? vì tôi lại làm hỏng giấc ngủ bà!

Lúc bấy giờ, cây dương liễu ở trước cửa sổ, tiếng ve đương kêu dồn dập, người bệnh lấy khăn lau mặt và nói:

— Tôi là một người đàn bà góa chồng, cái sống ở trên đời nầy, không có thú vị gì, mà chết cũng không đáng tiếc. Dạy cha nó qua đời có để lại một giọt máu. Nếu như nuôi giạy cho nó thành người tự lập, sau chủ trì cái nhà của nầy, thì tôi có chết dưới suối vàng, cũng có thể trả lời với cha nó rằng: tôi không phụ lời phó thác. Không dè bác trời già kia khéo làm rối người, nếu như tôi đau mà vạn nhất có việc gì thì thằng bé nầy mới biết làm sao!

Thôi đi mẹ! mẹ nói con đau lòng quá! Đứa bé nói.

Bửu-Thuyên đứng trước cái cảnh thảm thiết ấy cũng tự nhiên sa nước mắt và nói:

Bà không nên lo quá, vì mình đương đau nặng. Xưa nay người hiền lành, thế nào trời cũng phò giúp. Thằng bé nầy tuy nhỏ mà có lòng thảo, nó tới nhà trường cũng siêng học, ấy là đứa con tốt, chỉ chừng ấy bà cũng đã vui lòng. Phàm người đời có cái hy vọng sau thì dầu cảnh ngộ thế nào cũng là cảnh vui cả, vì hậu phước bà còn dài kia.

Người bệnh lấy tay khoát ruồi muỗi trên trán và nói: Tấm lòng từ thiện của thầy, khiến người cảm mến không khi nào quên. Nhưng nơi nầy ẩm thấp nóng nực, không dám phiền thầy đứng lâu.

— Vâng, xin bà an nghỉ, và chúc bà mau mạnh.

Bửu-Thuyên từ trong nhà bước ra ngoài cửa, khi trời nóng bức, không khác gì đi trong lò lửa, dẫu người thường cũng khó chịu, huống gì là người bệnh!

Vừa trong lúc đó có một đám mây ở phía đông bắc kéo tới, đám mây khá dày, như tuồng trời muốn mưa chiều, thành ra có hơi mát bớt đôi chút. Một luồng gió thoảng, 2 bên đường tiếng ve xao xác, dàn chuồn chuồn bay liệng trên không. Bửu-Thuyên cứ đường về nhà, vừa vào nhà thì Ái-tử đưa một phong thơ. Bửu-Thuyên cầm xem thì thơ của ông Hiệu trưởng nhà trường gởi lại, dấu mực còn tươi, trên có mấy chữ: «Hiếu Thuyên tiên sanh nhận xem.»

Dở xem, trong thơ đại ý nói sau trận mưa to, khi trời mát mẻ; tiên sanh khẳng đạo bước sang chơi, tôi có một việc cần nói, vả cũng tiện đưa qua, nói chuyện cho vui....

Chỗ mưa vừa tạnh, tiếng ếch kêu vang, trong đám mây sưa, đã đầm một vài ngôi sao, khi tỏ khi mờ, thì một vầng trăng nọ đã đưa tia sáng dọi vào mấy hàng dương liễu. Ông Hiệu trưởng mình mặc áo mát, ngồi trước hàng hiên; bỗng nghe tiếng giày cộp cộp ở ngoài đi vào, biết rằng Bửu-Thuyên đã y hẹn mà đến.

— Chào Chầm tiên sanh! tôi đợi tiên sanh nầy giờ.

— Được thơ ngài bảo, không rõ có việc gì cần?

— Chả có việc gì. Tiêm nay trời mát, mời tiên sanh lại nói chuyện chơi cho vui. Thôi, chúng ta không cần lối tục lễ, mời ngồi đây cho mát.

Lúc ấy, mặt trăng đã từ trong bóng cây mà trồi lên, sáng dọi đầy sân, không cần phải thắp đèn, ngọn gió phất phơ trên nhành lá, một vài con đom đóm bay quanh trong chòm cây. Đã đã đọn đồ đưa quà trên bàn, chủ khách cùng ngồi nói chuyện một cách nhàn nhã. Hiệu trưởng nói:

— Nay có một việc, định bàn cùng tiên sanh.

— Vâng, thưa ngài có việc gì cần, Bửu-Thuyên hỏi.

— Chẳng có việc gì trọng gấp. Lúc hiệu trưởng nói, chăm ngó vào mặt Bửu-Thuyên, vì ông ta có tánh quen nói không đắt khoát, mà trong khi nói, thường hay chăm trông vào mặt người, ấy cũng là cái thói quen tự nhiên. Một chốc lại nói:

— Tiêm nay, sau khi về nhà, tôi liền được bức thơ của ông cả trường mời sang nói chuyện. Thì sang nhà nghe ông thuật chuyện mới hay cái việc xảy ra không ngờ.... Vừa nói đến đây thì con đầy tớ gái đun trà dưới bếp, một luồng khói thơm chiều gió, bay ngang qua giữa bàn. Hiệu trưởng nhân ngừng đường trình thành câu chuyện chưa dứt, không rõ trong có ý nghĩa gì.

(Còn nữa)

Việc trong nước

Tiếp theo trang nhì

chỉ chạy được 20$, còn thiếu xin đưa sau. Ai ngờ y lấy tiền rồi, bỏ hết đơn khai của dân, còn đất đem vào của làng, việc nầy dân đã có đơn kêu tôn và phủ, quan xử y ăm bồi số bạc cho dân và hiểu dân làm tờ bau nại, chờ không nói gì tới đất. Như thế Lê Mại không khỏi mượn mối hiểm mà bắt dân phải dỡ nhà đi, thì khó cho dân biết chừng nào, mong quan trên lấy lẽ công bình xét lại cho dân chúng được nhờ.

20 người dân ký tên và điểm chỉ

THANH - HÓA

Lý trưởng không biết chữ quốc ngữ

Làng Tuy hòa, tổng Văn trường, Tỉnh gia, cử lý trưởng. Đỗ ngọc Chân không biết chữ quốc ngữ được thăng trú, có tên Cựu Vụ ăn tiền Châu, nên làm giấy cam đoan với quan rằng Châu học một tháng thạo quốc ngữ. Châu được làm. Nhưng hơn hai tháng mà Châu vẫn dốt, nên làng không giao triện, quan bèn bắt lý trưởng đánh nhiều người hơn trăm roi, bắt giao triện cho Châu.

Lý trưởng không biết chữ quốc ngữ sao làng còn cử lên làm? Quan đối với dân không có cách gì phạt sao mà đánh làm đánh xuống? Luật đánh cắm đã lâu rồi mà!. Một người dân lại cáo

HÀ-TĨNH

Nỗi khổ của dân

Mấy năm nay nhân họa thiên tai kế tiếp, cảnh lầm than của dân chúng thiệt không chỗ nói. Thế mà lại Công cái họa bóc lột của mấy bác hào mục nữa. Như ở làng Gia thịnh, Đức thọ, vụ thuế năm nay:

Theo bài chỉ nhà nước, thuế điền 324$12 tiền phụ phí một đồng 0$02 thành ra 6$48 + 324$12 = 330$90, mà mấy ông hào lý thâu đến 397$90, trội đến 67$.

Ngạch thuế đinh 452$00, phụ phí mỗi đồng 0$02 thành ra 9$04 + 462$00 = 471$04, mà thâu đến 589$20, trội đến 117$96, cộng với 67$ thuế điền thành 184$96, bắt cho lý trưởng làm sau tháng hết 63$ còn lại 121$96 sẽ bắt chia tay bỏ túi.

Cái sao phú thân thiệt nại dân như thế, mong quan trên soi xét trừ tuyệt cho dân được nhờ. Dân

TOURANE

Củi mua để chụm mà cũng bị phạt à!

Ngày 12-7, có hai người tuần kiểm lầm vào nhà bà Thị Dương ở đường Đỗ hữu Vị, thấy đống cải chất bên bếp 2 bó hỏi cái đó chi nhiều thế? Bà nói cải mua để đánh chụm, hai người lính nói mua chụm không phép để nhiều trong nhà, nói xong đòi biên giấy phạt 20$00, bà không chịu. Hai người lính ngầm nghĩ rồi biên phạt 2$, biên lại phạt số 34 ngày 13-7-33. Trừ cái chụm mà cũng bị phạt, lần nầy là lần đầu tiên. Nghe nói có người sắp chiếm độc quyền «cải» nữa, mới khổ đó!

Lai cảo

BÌNH ĐỊNH

Lý trưởng gạt lương giáo sư

Lý trưởng Phan Ngô, làng Mỹ hòa, Phù mỹ, làm kiểm cố lãnh phần thân bạc 11 lăng phát cho giáo sư, từ tháng ba lấy đến nay, y thâu được bao nhiêu tiền hết, không phát cho giáo sư đồng nào, giáo sư có đơn kêu quan, quan bắt các làng quở trách, có làng còn thiếu nhiều ít lần lược đem tại quan nộp. Phan Ngô tâng thế không biết làm sao, bèn mạo biên lai tên thầy giáo Phạm-văn Bình nhận của y 42$.

Lương đã không phát mà lại toan bề gạt, quan trên nên xét hỷ trừng trị những cách điêu toa, cho các giáo sư khỏi bị thiệt hại. Giáo sư lai cảo

PHAN-THIẾT

Tin thêm về câu chuyện mật thám giả

Câu chuyện mật thám giả xảy ra ở Phan thiết, đã đăng Tiếng-dân số 610, nay lại có tin thêm:-

Vụ nầy tên Phạm - Lợi, Vương - Hồ (1), Trần-chí-Thức và Nguyễn-Chay (2) là bốn tên do Vương-Long đồng mưu duyên dẫn, Trần Lac là oa trữ, đã ra trước của phép luật.

Lại còn có mấy người dự vào và duyên dẫn nữa là: Trần-Chụp, Lê-Tăng cũng là người Thiện-thành. Tên lời bọn ấy cung xưng là vì Trần-Chụp nói biết tung tích Ngô kinh, chúng nó mới biết mà bắt, còn Lê-Tăng thời dẫn đường chúng nó đi hành hung ở làng Thiện-nghiệp.

Nay mới biết là Trần Chụp hiệp hiềm với Ngô Kinh mà vu cáo. Chúng cớ đã rõ ràng, chẳng nhà trách nhiệm cũng phải lưu tâm một ít, chưa biết ra thế nào.

Phi-hồng

(1-2) — *Hai trước đã làm Vương-Thổ, Nguyễn-Thay.*

Sách đáng xem, giải rõ Pháp Phật, là cuốn «PHÁP GIÁO NHÀ PHẬT» của M. DOÀN-TRUNG-CÔN 143 đường Louvain Saigon. 160 trương cỡ lớn, giá 0$70. Gởi lãnh-hóa giao-ngân.

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thọc hiệu nầy chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ

RÈ TRỊ SINH DẠC-LẬU

Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bịnh hết 231 người

(Y theo lời phán của Trương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD 60, Rue de Grenelle, PARIS và cùng các nhà thuốc có danh

Sách thuốc Việt-Nam

làm toàn bằng chữ Quốc ngữ, có chua thêm chữ Hán

Nhà nghiên cứu khoa thuốc Việt-Nam xuất bản

Sách nầy do mấy nhà lương-y tinh thông nghề thuốc của ta, lưu tâm nghiên cứu các lý thuyết khoa thuốc cũ, mới, đông, tây; đem sự suy xét, lịch duyệt và kinh nghiệm, tông trải lâu năm làm thành sách nầy: nói rõ các tạng, phủ, tinh, lạc, căn nguyên các bịnh, cách xem bịnh, phép xem mạch, trị bịnh bằng thuốc ta, rất là rõ ràng, giản tiện; không những các nhà muốn nghiên cứu nghề thuốc phải cần xem tới, mà hết thảy các nhà, nhà nào cũng nên có một bộ, để biết cách phòng bịnh, giữ mình, thực là một pho sách rất hay trong xã hội ta về đường thực dụng.

Cả bộ 10 quyển, giá 3$00

Cả 10 quyển đóng gọn làm một pho, bìa giấy, giá: 3$50

Ở xa mua gởi mandat trước thêm cước phí 0$40

Nếu lãnh hóa giao ngân sẽ thêm cước phí 0$55

Thư và mandat gởi cho

M. NGUYỄN XUÂN-DƯƠNG

N° 173, Phố Khách -:- NAMĐỊNH

NGẬM MỘT HƯỜN

VALDA

TRONG MIỆNG

Thì Khỏi đau đóc giọng, Khan cổ, Khỏi nóng lạnh, sổ mũi, và lại Không ho.

Có nghẹt mũi, ho nhiều, mà ngậm được liềuốc ấy thì cũng hết liền.

ẤY LÀ

một thứ thuốc thần hiệu lắm ĐỂ MÀ TRỊ các chứng bịnh ho lao và tức ngực.

THUỐC HƯỜN VALDA

có bán cùng trong các tiệm thuốc

Có mua thì nhớ coi trên nắp hộp có hiệu chữ

VALDA

MỚI THIỆT PHẢI

Trẻ con biếng ăn nên mua thuốc

PHÌ-NHI CAM-TÍCH

của VĨNH HƯNG-TƯỜNG

Mỗi lọ . . . . . 0$20

Cao già

Thời buổi văn minh nói thật không mấy người tin.

Ai muốn biết Cao-hồ-cốt *thật hay là giả, thì lấy một miếng nhỏ bằng hột ngô, cầm vào đầu tiêm, hơ lên ngọn đèn, hễ thấy càng hơ, càng phồng to, mà hơ lâu cũng không cháy và hơi gây nồng nàn bay ra khắp nhà, ấy là cao thật. Còn cao ban long hay là cao giả khi hơ lên đèn thì chảm, đen ngay, hơ lâu thì cháy và khét, chớ mua tai tiền.*

Cao nhà nầu thật tốt, giá bán mỗi lạng 4$00.

Tối nồng sáng thấy cường dương và trong mình sảng khoái khác thường. Ai muốn thử cho biết thật hay giả, xin cứ gởi thơ, tôi sẽ gởi tặng một miếng nhỏ, nếu biết là cao thật sẽ mua.

Thông phán TRẦN-ĐỨC-CẢNH

57 *Bd Harmand* — 57

TONKIN NAM-ĐỊNH

Cảm, cảm, sốt chỉ

THẬP-LINH-ĐƠN

của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG là hay

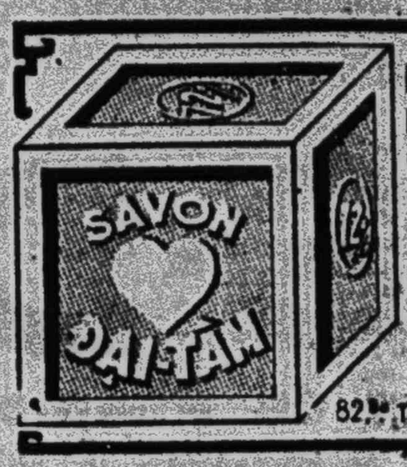

Dùng toàn dầu trong tốt_Màu trắng_giá rẻ Của Annam làm ra Đâu đâu cũng có bán Đại-lý khắp Namkỳ và Trungkỳ

TRƯƠNG-ĐẠI-BẰNG

DIRECTEUR DE LA MAISON

ĐẠI-TÂM

82 Bd Tổng-Đốc-Phương CHOLON

KHẮP ĐÔNG-DƯƠNG CHỢ CÙNG QUÊ

Là lần thứ nhất trong nghề dệt ta Mới chế ra?

Bản hiệu mới chế ra thứ áo Chemisette để mặc mùa nóng bức rất mát, để chơi Tennis rất tiện, mà nhất là các ngài bận Âu-Phục rất đẹp rất lịch sự.

ÁO MÀU TRẮNG HAY MÀU GHI,

Cổ có Fermeture Eclaire hạng nhất 2$00 hạng nhì 1$50

Cổ cài Cúc hạng nhất 1$50 nhì 1$00

Gởi đi xa thêm 0$25 tiền cước.

Giầy deux couleurs vẫn bán 5$50 gởi đi thêm 0$70 cước.

Catalogue AN-THÀNH 1932 vẫn trừ 15%

Giầy vải trắng hay vải đen đế crêpe đúc vẫn bán 1$65 gởi đi thêm 0$35 tiền cước.

AN-THÀNH 37 Phố hàng Đào HANOI

RÁNG GIÚP NHAU!!!

QUÍ BÀ! QUÍ CÔ

Đã dùng thuốc Điều-kinh bạch đái hiệu ÔNG-TIÊN thấy hiệu nghiệm, xin cổ động cho chị em biết mà dùng, người bình có huyết trắng dầm dề, khi nhiều, khi ít, bầm đen, vàng dợt, trắng đục, năng nhẹ lâu mau thế nào dùng cũng tuyệt bịnh (chắc vậy) ông chánh Barthélemy, colon à M' Lơn Annam. Ông Đỗ thuế Hân, gérant plantation Culaocông Thudaumot, ông Đỗ văn-Toàn, thơ-ký phòng nhì Nam-kỳ soái phủ đều công nhận thuốc nầy là thần hiệu.

Mỗi gói 0$30 — nửa lố 1$50 — một lố 3$00

Con trẻ em ăn không tiêu, bụng lớn kéo gân xanh, nước da vàng, thân thể ốm o, con mắt lừ đừ đỏ ghèn, đầu mồ hôi trộm, đang nóng mê mang dùng Thối-nhiệt-Tán hiệu ÔNG-TIÊN trước sau mười phút hết liền. Nên ông Nguyễn-thành-Được, secrétaire des P T Kompong trạch mới cho lần thứ nhứt ông thấy sự công hiệu cấp kỳ của thuốc nầy. Mỗi gói chỉ có 0$10.

Đại-lý: Minh-Nguyệt Phan thiết, Trương trọng-Hy Phanri, Hồ văn Bo Qui nhơn, Trần ngọc-Xuân Binh-định, Nguyễn hữu Vinh Tourane, Vinh hưng Tường Vinh, Nguyễn-văn-Minh Hai-phòng, Nguyễn văn Đức Hanoi.

Cần thêm đại-lý các tỉnh Trung kỳ huê-hồng nhiều, thể lệ đã, xin viết thơ thương nghị

Mme NGUYỄN-VĂN-HOÀNH

Hiệu thuốc «ÔNG TIÊN»

Rue P. Blanchy prolongée SAIGON

Ai đa tư lự, tim óc hư nhược, tinh thần yếu đuối? khí huyết xấu, và kém sinh dục?

Nên chú ý!

1·) THUỐC THANH TÂM

Bổ-não hoàn

Chuyên môn hưng vượng tinh thần, sung túc não lực, tồi bổ tâm huyết, thống trị những người chăm chỉ học tập, tư lự quá độ, hoặc bằng ngày làm việc bằng trí não nhiều, hao thần tinh thần, Lao thương tâm huyết, sanh ra rối loạn gân óc, tâm trí ăn bất định, ít nhớ hay quên, hay đánh trống ngực, nằm hay giật mình, ngủ không yên giấc, mơ màng, mê, sảng, chóng mặt nhức đầu, nếu để lâu ngày sẽ sinh ra chứng xuyên-đầu thống (đau óc) nữa, tứ chi bải hoải, ăn uống kém ngon v.v. Dùng thuốc nầy lập tức lành mạnh.

2) THUỐC ĐIỀUKINH

Bổ - huyết - hoàn

Chuyên môn điều hòa kinh-nguyệt, bồi âm bổ huyết và tốt đường sinh dục. Thống trị đàn bà các chứng kinh-nguyệt xấu kém bất điều, thấy kinh tháng sớm, tháng muộn, tháng có, tháng không, tháng nhiều, tháng ít, hoặc một tháng thấy kinh vài lần, kinh kỳ trước sau đau bụng, kinh ra hoặc tím, hoặc đen, hoặc loãng, trắng, hoặc huyết hôn, huyết cục, lậu huyết, băng huyết, tích huyết, đong huyết, dọ con ăn lạnh, óc khí sinh chứng khí hư (bạch-đái) nữa, làm cho ngăn trở, sinh dục lâu năm không chửa, sắn hậu gầy mòn, mặt vàng da xám, kém mọi sức khoẻ v. v. Dùng thuốc nầy đều được khỏi cả.

2 thứ thuốc nầy cùng giá mỗi lọ 1$00, *nửa tá* 5$00

Bán tại

Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG

N° 127 Hàng Bông -:- Hanoi

BAC-NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên!!

NỘI ni mắc LẬU, hay TIM-LA, nay LẬU nhẹ CỐT nặng là khái rất là trong người nhẹ mặt thấy đau nặng rượu thì sáng có mủ, hay trong ít mà buồn nhiều ít ít, hay đau rất nhiều mới rất, xem đã có mủ, vì các vi-trùng GONOCOQUE mà ẩn vào trong xương, trong máu, bề là giết thì như vậy, bệnh nầy rất nguy hiểm và chuyên nhiễm, nếu để cho lâu ngày thì người ấy mắc bệnh đau GÂN-CỐT (Rhumatisme) khi hư huyết bạch, bằng huyết v. v. tai sinh đã rất hèm, nếu để con thì hay hồng mất, vì TIM-LA nhẹ CỐT, người khỏi như trong máu trong xương còn vi trùng SPIROCHETE DE SCHAUDINE ẩn nấu mà giết hay nổi, đóc đầu, đau mình, đầu ăn đầu xuống, chân tay mỏi mệt, các cơ mọc nhẩy mà chuyển nhiễm lan rất nguy hiểm vì thế cho nên ta nhiều người đã rất, để ra bài ra bọc, để con thì hay thiếu cái ăn, ta cho là đã quấy ngay, vì cái mọc nầy nó chuyển nhiễm sang tự lâu thụ thai, nếu mắc bệnh không tìm được thuốc tiên hiệu nầy thì các cục ấy chuyển nhiễm sang mấy mươi đời, như con sang đầu [illegible] v. v. vì thế chiều người thì không có bệnh thì [illegible] mà thì trong có vi-trùng TIM-LA, còn như bệnh HỞ LOÉN (Chancre mou) bệnh nầy nó công có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi trùng nầy nó cũng ẩn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LA bệnh nầy cũng có nhiều người thật lại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bệnh nầy đã vậy, hay bệnh nhẹ CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG VĂN-ÁP, số nhà 87 phố Hàng-Giấy Bắc-ninh (Tonkin) thì sẽ cũng phải mau khỏi, và rất hết nọc, người có bệnh uống thuốc vẫn đi làm ăn như thường, khỏi hoàn giờ không biết, [illegible] thế vậy, nếu lâu ngày có tỉ vi uống rồi [illegible] được không hết nọc, thuốc LẬU, 1$00 TIM-LA 3$00 thuốc CHANCRE-MOU số uống và bài [illegible] ĐẠI LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue doite long à PHAN-THIẾT, PHU-HÀ 37 Rue [illegible] Hanoi [illegible] Phố Hàng Bồ HANOI nếu ai muốn mua thì gởi cho mấy tỉ [illegible] trước cho [illegible] ngài nào muốn làm đại lý xin viết thơ về bản-hiệu.

DÍA BÉKA

PHÙNG-HÁ

ETIQUETTE NOIRE

Mme RICHARD

Rue Citadelle -:- Huế

BỆNH ĐÀN BÀ!

Phần nhiều đàn bà con gái thường mắc chứng KINH-NGUYỆT BẤT ĐIỀU tháng có tháng không, khi trồi khi sụt, trước hay sau khi kinh kỳ thường hay đau bụng, kinh ra hoặc tím hoặc đen hoặc trắng; lậu huyết, băng huyết, gió cuồng hư lạnh, khí hư, bạch trọc, tiểu tiện tức buốt, lệch tử cung, sa hoa muống cùng là thai tiền, sản hậu, mặt xám da vàng, kém ăn ít ngủ vân vân.....

Chứng KINH-NGUYỆT BẤT-ĐIỀU, khi sơ phát đã bởi huyết hư, gân rào. Thỉnh thoảng thấy gây gầy, ông rét, không khẳng ho khan, gân thịt giật máy cạnh sườn đau bụng đuối tức. Ăn kém ngủ ít, mặt chóng đầu rức, thân mình buồn bã. Hoặc vì phiền muộn, uất tức, hoặc vì bị bệnh lâu, giống mai truyền nhiễm, sau khi khỏi rồi không chịu bồi bổ, hay không biết kiêng cử cho hợp cách vệ sanh mà sinh ra. Ai bị các chứng kể trên nên mau dùng thuốc SƠ CAN BỔ HUYẾT hoàn là được chóng khỏi.

Mỗi ve 1$ — nửa tá 5$ —

Quý khách trong TRUNG NAM-KỲ, AI-LAO, mua thuốc, thư từ, mandat đề tên:

M. SINH-HUY

Rue Maréchal Foch à VINH

MAGASIN DE SOIERIES

TAN - LỢI

128-130, Boulevard Tổng-đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tơ, hàng Thượng-hải, sinh là: lãnh, xuyến, trơn, cẩm nhung, cẩm-châu v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm lên mặc đến rách không hề sơ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Khựt bền v. v., khâu đợi đều rất vô thêm nhiều kiểu, nhiều mầu thiệt đẹp, đủ các thứ nữa nhuộm của Tây hiệu «Tekstura Idéale» danh tiếng thuở nay ở Nam kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhan hiệu «Pagode Chinoise et Annamite de Cholon» (Đề-ngạn Hán Việt tự miếu) viết toàn Pháp văn của M. Lê-văn-Lưu, hàn-lâm học sĩ, thường thọ ngũ đẳng Bảo-đẩu bội tinh, [illegible] có 32 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lãnh hóa giao ngân 1$20.

Mấy nhà bán sách tây và ta tại Saigon có bán.

Bánh hộp biscuits «Kim-Thời» của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélangés choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán 0$60 mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng - tụ - Thành Hội - hàn 139 Boulevard Haiphong, giá mỗi hộp là 0$60.

Bổn hiệu bước bán đã mấy chục năm nay cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ. Ở xa xin viết thơ về thương nghị. TÂN-LỢI

128-130, Bd Tổng-đốc-Phương — CHOLON

Ai mắc bệnh Tê, Bại, Phong, Thấp?

Ai thường đau Xương, đau Cốt?

Bệnh phong thấp, rất xem bởi thế,
Thật tại là Vinh-Vệ hết bào.
Khi hư huyết nhược sinh ra,
Lại thêm cảm mạo nhiễm qua trong mình.
Ở lưng xương thình lình chạy khắp,
Buổi đang chơi, cục thấp đâm kia.
Ai mà mắc phải ê chề,
Chân tay co rút thật tê đa buồn.
Trăng sách mép, mắt mồm dị dạng,
Sợ rồi ra liệt bạng phế nhân.
Chớ chi đến lúc nguy nan,
Kiếm tìm thầy được chuyên gia chẩn đi.

Muốn chóng khỏi mau thì chiếu cố,
Tiêu-Hanh-Lâm quả hộ mới vào.
Hàng Buồm phố ấy đông nao,
Mua Tam-Kỳ-Hồ-Cốt-Cao mà dùng.
Chế ra đã thế phong, trừ thấp,
Thuốc hòa-bình rất sắp đồng bang.
Thật là công hiệu lạ nhường,
Chẳng gần kiện cốt bổ phương bổ trì,
Bổ can thận thêm chi thêm được,
Huyết lưu thông người được mạnh ngay.

Dùng qua một biết thuốc hay,
Mỗi ve 1$50 6 ve 7$00.

Nên dùng: . . . . . .

TIÊU-HANH LÂM CỐ-TINH-HOÀN nhờ khi ta bị bệnh đi, mộng, hoạt tinh, khi loãng, khi lạng, [illegible] bị bệnh phong tình đã khỏi, hoặc chưa được thật khỏi, khi đi tiểu thường có khi trắng ra như sợi chỉ, rồi gầy v. v. nước tiểu hơi vàng, lâu đục, lưng đau, gối mỏi, chậm đường sinh dục.

Có bệnh xin chớ chầy đi, kẻo nguy tính mạng, không bệnh mách bảo Đồng-Bào nên nhớ lấy đến hiệu Xu Tử Ti Cầu mà đã được Bà con Trung, Nam, Bắc tin dụng xưa nay. Mỗi ve 1$00 6 ve 5$00.

TIÊU - HẠNH - LÂM

108 Phố Hàng Buồm HANOI

Ở gần đến hiệu QUẢN-HƯNG-LONG số 80 phố khách Vinh mà mua ở xa gởi lãnh-hóa-giao-ngân.

Imprimerie «TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG